

Figure 1 logo vrouwenraad

Ontwerp van decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters

Een gendertoets op basis van het standpunt Kinderopvang – 9 januari 2012

INHOUDSTAFEL

Inleiding3

Gendertoets3

Inleiding

De Vrouwenraad is tevreden dat het voorliggende Ontwerp van decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters aandacht heeft voor volgende principes die we formuleerden in ons standpunt (als bijlage) terzake, namelijk:

- elk kind heeft recht op kwalitatieve kinderopvang;
- elk kind en elke ouder krijgen dezelfde kwaliteitsgaranties: één kwaliteitssysteem voor de Vlaamse kinderopvang;
- het kind in zijn totale context staat centraal;
- kinderopvang is toegankelijk en betaalbaar voor iedereen (veralgemening inkomensgerelateerde opvang, gecoördineerd aanbod via het lokaal loket voor de kinderopvang);
- een gelijkschakeling van de arbeidsvoorwaarden voor alle loontrekkenden en een volwaardig arbeidsstatuut voor de onthaalouders.

Gendertoets

De Vrouwenraad is bezorgd over een aantal pistes in het ontwerpdecreet die de operationalisering van bovenstaande principes in het gedrang kunnen brengen, namelijk:

- de competentieverhoging, die niet genoeg uitgewerkt wordt en verengd werd tot de kennis van het Nederlands

In de memorie van toelichting wordt gesteld dat een actieve taalkennis van het Nederlands van de begeleiders noodzakelijk is om de verwerving van de Nederlandse taal bij jonge kinderen te ondersteunen in functie van de realisatie van het gelijkkansenbeleid. Dit om de achterstand bij kinderen of anderstalige kinderen weg te werken. Graag voegen wij hier aan toe dat een degelijk uitgewerkt competentiebeleid voor opvang en ouders indirect een bijdrage vormt voor het dichtrijden van de loopbaankloof (de horizontale segregatie), een belangrijke doelstelling van het Vlaamse gelijkkansenbeleid die hier onbenoemd blijft. Een herwaardering van deze sector is nochtans een conditio sine qua non om de loonkloof tussen vrouwen en mannen te dichten in een sector die al bij al sterk gendergesegregeerd is. Bovendien onderstreept ook de Resolutie van het Europees Parlement van 12 mei 2011 over het voorschools leren in de Europese Unie dat het personeel de juiste kwalificaties moet hebben gezien de voorschoolse leeftijd de belangrijkste fase is voor de emotionele en sociale ontwikkeling van het kind. Daarnaast bestaat er voldoende wetenschappelijk onderzoek dat aantoont dat de afgelopen twee decennia het Vlaamse beleid ervoor gekozen heeft om de uitbreiding van het personeelsbestand hoofdzakelijk te realiseren door niet-gekwalificeerde arbeidskrachten aan te trekken (Peeters, 2008), terwijl internationaal onderzoek (OECD, UNICEF, EU) aantoont dat de kwaliteit van de voorzieningen de latere schoolresultaten van de kinderen, en in het bijzonder deze van kinderen uit kansarme milieus, beïnvloedt. Wij vragen dus nadrukkelijk dat de Vlaamse regering bij de bepaling van de competenties niet alleen oog heeft voor de EVC's maar ook de nodige investeringen doet om genoeg nieuwe

medewerkers met de 'juiste' competenties aan te werven (sterke professionalisering van de sector met voldoende doorgroeimogelijkheden en het doorbreken van het zogenaamde 'moedermode' in de opleiding) en de kwalificaties te verhogen van hen die reeds aan het werk zijn. Dit decreet biedt alvast het nodige potentieel.

- het (basis)recht op voldoende kwantitatieve en kwalitatieve opvang komt in het gedrag door de realisatie ervan te spreiden in de tijd

In artikel 3 van het decreet lezen we: de Vlaamse Gemeenschap beoogt tegen 2016 een aanbod voor minstens de helft van de kinderen jonger dan drie jaar, en vanaf 2020 voor alle gezinnen met een behoefte aan kinderopvang, binnen een afgesproken budgettair kader.

Gezien het tijdspad gespreid is over verschillende legislaturen kunnen we stellen dat dit basisrecht de eerste drie jaar niet gegarandeerd zal worden. Een ontoereikend aanbod op korte termijn zal dus eveneens de opheffing van de loonkloof in het gedrag brengen, gezien het vooral vrouwen zijn die deeltijds werken of hun loopbaan onderbreken (waarmee we enkele van de belangrijkste oorzaken van de loonkloof aanstippen) om het te kleine aanbod op te vangen. Nochtans is voldoende toegankelijke en kwalitatieve kinderopvang een absolute noodzaak om een goede combinatie tussen gezin en job mogelijk te maken.

Bovendien zal de tewerkstelling in de kinderopvang de komende jaren fors toenemen (UNICEF, 2008). Indien de overheid op korte termijn zoveel mogelijk mensen wil activeren dan lijkt het paradoxaal dat men de randvoorwaarden voor zich uit schuift.

- toegankelijke en betaalbare kinderopvang voor iedereen

De Vrouwenraad stelt vast dat het principe van basisvoorziening (cfr. het onderwijs) te vaag wordt gehouden. In welke mate is dit afdwingbaar?

- het kind in zijn totale context staat centraal

De Vrouwenraad is tevreden dat dit decreet aandacht heeft voor de drie functies van kinderopvang en vraagt dat de uitvoering ervan een goed evenwicht garandeert tussen deze functies.

We stellen vast dat er enerzijds aandacht is voor kwetsbare gezinnen en dat de aanpak gedifferentieerd is al naargelang de draagkracht van het gezin. Maar anderzijds stellen we ook vast dat dit decreet onvoldoende getuigt van een totale en geïntegreerde aanpak. We missen hier duidelijk een link met de buitenschoolse kinderopvang, een goed uitgewerkte aansluiting met het kleuteronderwijs, aangepaste opvang voor jonge tieners,

De kinderopvangplaats is een plek waar elk kind gelijke kansen krijgt en zowel direct als indirect niet gediscrimineerd wordt. In het decreet wordt verwezen naar racisme en xenofobie maar naar analogie van het antidiscriminatie-decreet van 10 juli 2008 lijkt het ons aangewezen om te verwijzen naar alle exclusiegronden om hiërarchisering te vermijden. In het kader van een antidiscriminatiepolitiek toont zowel binnenlands als buitenlands onderzoek aan dat het genderperspectief (o.a. seksisme) meestal ondergesneeuwd wordt. Vandaar dat het beter is om het te benoemen opdat het niet vergeten wordt. Daarom vragen we om dit decreet in die zin bij te sturen. In de beleidsbrief 2011-2012 van het

Gelijkekansenbeleid staat immers expliciet geformuleerd dat de minister werk wil maken van een adequate klachtenbehandeling voor discriminatie op basis van alle gronden. Ook hier roepen we de Vlaamse Regering op om de nodige stappen te ondernemen en dringend werk te maken van de belofde (cfr. huidig federaal regeerakkoord) federalisering van zowel het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) als het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM). Daarnaast wil de minister van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werk maken van meer genderbewustzijn bij de Vlaming. Wij zijn ervan overtuigd dat dit zo vroeg mogelijk moet starten en dat de kinderopvang een uitgelezen plaats is (zowel op de werkplek als in de opleiding) om oog te hebben voor gendermechanismen die binnensluipen in dit specifieke domein van de samenleving. Ook hier moet de Vlaamse Regering aangeven hoe dergelijke bekommernis aangepakt zal worden.

- een gelijkstelling van de arbeidsvoorwaarden en een volwaardig arbeidsstatuut

De Vrouwenraad is tevreden dat de zelfstandige sector onder dezelfde CAO valt als de erkende kinderdagverblijven zodat op termijn hopelijk positieve effecten gegenereerd worden. Dit decreet ziet zich als aanvulling op andere decreten en wetten. Daarom vraagt de Vrouwenraad dat de Vlaamse Regering ook aandringt via een interministeriële conferentie op de uitwerking van een volwaardig arbeidsstatuut voor de onthaalouders, een belofte van de vorige federale regering.

Dit decreet geeft aan dat de Vlaamse Regering nadere regels kan bepalen om vernieuwende projecten te organiseren en te subsidiëren. Hierbij vragen we om o.a. experimenten te stimuleren die samenwerkingsverbanden tussen onthaalouders stimuleren, die de introductie van het coöperatieve model en het concept van de draagkracht beter operationaliseren. Dit om een verdergaande commercialisering van de sector te vermijden en kinderopvang als basisrecht voldoende te garanderen.

De Vrouwenraad vraagt aan alle leden van de commissie¹ om bij de goedkeuring van dit ontwerpdecreet ook rekening te houden met hoger geformuleerde bekommernissen en het standpunt terzake.

¹ Deze gendertoets werd op 9 januari 2012 overgemaakt aan de voorzitter en de leden van de Commissie Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid van het Vlaams Parlement